

34 сообщения о массовых нарушениях прав человека. Создана и постоянная арабская комиссия по правам человека. Основное внимание в ее работе уделяется вопросам борьбы с нарушениями прав человека на оккупированных Израилем территориях.

Таким образом, именно региональный формат защиты прав человека (в том числе в рамках Совета Европы) в настоящее время с наибольшей полезностью и эффективностью позволяет выполнять указанную задачу защиты. Связано это с тем, что региональная модель позволяет лучше учитывать особенности конкретных участников международного общения, а также динамику их развития.

Литература

1. Антонович М. Международное публичное право. – К., 2003.
2. Анцелевич Е.О. Международное публичное право. – К., 2005.
3. Баймуратов М.А. Международное публичное право. – К., 2005.
4. Рабинович П.М., Хавронюк М.И. Права человека и гражданина. – К., 2004.

В.О. Панкратова

*Харківський національний університет внутрішніх справ,
Сумська філія*

УКРАЇНА В ЄВРОПЕЙСЬКІЙ СИСТЕМІ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ

Європейська система захисту прав людини, яка була створена Радою Європи 1949 р., за час свого існування стала могутнім механізмом захисту прав людини та основних свобод. У рамках Ради Європи прийнято понад 150 конвенцій у сфері прав людини. Основними правовими джерелами цієї системи є Конвенція про захист прав людини та основних свобод 1950 р. (гарантує громадські та політичні права), Європейська соціальна хартія (проголошує економічні та соціальні права).

Україна заявила про своє бажання вступити до Ради Європи ще у липні 1992 р. Однак тільки з кінця 1994 р. взаємини України та Ради Європи почали розвиватися динамічно.

31 жовтня 1995 р. Верховна Рада України проголосувала за приєднання до статуту Ради Європи, а 9 листопада Комітет Міністрів Ради Європи юридично затвердив рішення ПАРЄ про вступ України до цієї авторитетної міжнародної організації. Ставши членом Ради Європи, Україна намагається виконувати взяті на себе зобов'язання. Зокрема, були прийняті нова Конституція України 1996 р., Закон “Про Конституційний Суд України” 1996 р., низка законів про вибори, ратифіковані Конвенція про захист прав людини та основних свобод і всі протоколи до неї, ратифіковані також Рамкова конвенція про захист національних меншин, Конвенція про передачу засуджених осіб,

Конвенція про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом тощо.

Деякі вчені пропонують піти шляхом, яким пішли Велика Британія, ФРН, інші держави, а саме прийняти спеціальний нормативний правовий акт, який би законодавчо трансформував Європейську конвенцію у внутрішнє законодавство, або прийняти закон про права людини, складовою частиною якого були б основні положення Європейської конвенції. Робота над проектом триває. На думку О. Чалого, добре було б прийняти Закон України “Про імплементацію міжнародних договорів” [1, с. 147-148].

Необхідність гармонізації законодавства України з міжнародно-правовими стандартами у сфері прав людини усвідомлюється в Україні. Так, ще 1996р. Указом Президента було створено Державну міжвідомчу комісію з питань впровадження в законодавство України норм і стандартів Ради Європи.

В Указі Президента від 9 лютого 1999 р. “Про заходи щодо вдосконалення нормотворчої діяльності органів виконавчої влади” розроблено методологічні засади діяльності щодо гармонізації законодавства України, а саме виконання зобов’язань за висновком № 190 ПАРЄ, взятих Україною при вступі до Ради Європи, прийняття Адміністративного, Адміністративно-процесуального, Кримінально-процесуального кодексів, завершення реформування судочинства і пенітенціарної системи в Україні, проведення адміністративної реформи.

Потрібно звернути увагу на такий орган захисту прав людини, як Європейський суд з прав людини. Нині суд, що знаходиться у Страсбурзі та існує в рамках Ради Європи, складається з 40 суддів, по одному від кожної держави-члена. Головою Суду є Луциус Вільдхабер (Швейцарія). Судді обираються Парламентською Асамблеєю зі строком повноважень від трьох до шести років. Суддею від України нині є Володимир Буткевич.

11 вересня 1997 р. для України набула чинності Конвенція про захист прав і основних свобод людини. тим самим Україна визнала обов’язкову юрисдикцію Європейського суду щодо тлумачення і застосування Конвенції. Фізичні та юридичні особи, групи осіб та неурядові організації набули право звертатися зі скаргами на порушення Україною їх прав до Європейського суду з прав людини.

За повідомленням директора Національного бюро у справах дотримання Конвенції про захист прав і основних свобод людини Ірини Шевчук на кінець жовтня 2005 р. кількість звернень громадян України до Європейського суду з прав людини орієнтовно становить близько 15 тисяч справ. Дотепер Європейський суд констатував порушення у 58 справах проти України.

7 травня 1999 р. Комітет Міністрів ухвалив Резолюцію 99/50 “Про Комісара Ради Європи з прав людини”. В компетенцію якого входить сприяння додержанню прав людини, усвідомлення необхідності поваги цих прав у державах-членах, а також забезпечення повного й ефективного виконання ними документів Ради Європи в правозахисній сфері. Це положення констатує правоохоронну (превентивну) місію Комісара.

Цілі як Європейського суду, так і омбудсмана, полягають саме у з’ясуванні умов і обставин виникнення обмежень індивідуальних прав і свобод або небажаних дій чи бездіяльності з боку держави.

Разом з тим відносини України з Радою Європи не є безпроблемними. На думку Комітету з моніторингу Ради Європи, значного прогресу досягнуто не було, оскільки були прийняті не всі необхідні закони, є утиски свободи преси, проблеми самоврядування, не виконуються судові рішення.

Окрім Ради Європи, Україна бере активну участь і в роботі іншої європейської організації – ОБСЄ. 30 січня 1992 р. Україна була офіційно визнана як одна з повноправних держав-учасниць НБСЄ, і з цієї дати принципи і домовленості, закріплені у Підсумковому акті та інших документах НБСЄ (тепер ОБСЄ), є обов’язковими для України. 15 червня 1994 р. було створено Місію ОБСЄ в Україні з метою підтримки роботи експертів з конституційних та економічних питань, подання звітів щодо ситуації в Криму. Це була чи не єдина в історії ОБСЄ Місія, яка успішно завершила свою роботу. Неодноразово в Україну приїжджав Верховний комісар у справах національних меншин. ОБСЄ також надає допомогу Уповноваженому з прав людини та іншим інституціям захисту прав людини. у щорічних доповідях щодо порушень прав людини Гельсінський комітет аналізує ситуацію в Україні.

Як бачимо, за 10 років перебування в Раді Європи та за 13 років членства в ОБСЄ Україна встигла зробити чимало. Однак ще більше залишається зробити на шляху до відкритого та демократичного суспільства, розбудови якого вимагає від нас членство в європейській системі захисту прав людини.

Література

1. Антонович М. Міжнародне публічне право. – К., 2003. – С. 147-148.
2. Бажанов О.М. Європейський вибір України: проблеми та перспективи у законотворчій діяльності // Політика і час. – 2004. – № 7-8. – С. 104.
3. Рабінович П., Хавронюк М.І. Права людини і громадянина: Навчальний посібник. – К.: Атіка, 2004. – С. 246-274.
4. Шевчук Ю. Рівні серед рівних, а не учні сильних // Голос України. – 13 липня 1999. – № 126. – С. 2.
5. Юлдашев О. Правові питання в аспекті європейської інтеграції законодавства // Юридична Україна. – 2004. – № 4. – С. 25-31.